

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СЛОВ'ЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ГУМАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Науково-методичний збірник

(Спецвипуск 5)

Частина I

Слов'янськ
2010

А. Гузіяк ДО ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ УКРАЇНИ.....	83
Л. Данилова МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ФРГ	92
І. Дишлюк ОСВОЄННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІМ ПЕДАГОГОМ ЯК НЕОБХІДНА ВИМОГА ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ	99
М. Дяченко РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ДІАЛОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ В МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ У ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	107
О. Жукова, О. Паніна ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	115
Т. Завгородня ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ВНЗ	121
В. Замороцька ТЗН ТА НАОЧНІ ПОСІБНИКИ В СИСТЕМІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ У ВНЗ УКРАЇНИ	130
И. Запасна ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ MS EXCEL ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗАДАЧ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ	136
Т. Захарчук ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА	145
В. Звєкова ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	150
С. Зябрева ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО ЗНАЧУЩОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОСТІ У СТУДЕНТІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ КОЛЕДЖІВ	156
А. Ісмойлова АКМЕОЛОГІЯ ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	162

Т. Завгородня

- доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ)

УДК 378.126

ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ВНЗ

У статті, яка викликана необхідністю реформування підготовки спеціалістів різних галузей, посилення основних вимог до викладача сучасного ВНЗ, розкриваються деякі шляхи підвищення якості їх психолого-педагогічної підготовки.

Ключові слова: викладач, психолого-педагогічна підготовка, вищий навчальний заклад.

Т. Завгородня

- доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедры педагогики Прикарпатского национального университета имени Василя Стефаника (г. Ивано-Франковск)

ПРОБЛЕМЫ КАЧЕСТВА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ВУЗОВ

В статье, учитывая необходимость реформирования подготовки специалистов разных отраслей, обосновании основных требований к преподавателям современных ВУЗов, раскрываются некоторые пути повышения качества их психолого-педагогической подготовки.

Ключевые слова: преподаватель, психолого-педагогическая подготовка, высшее учебное заведение.

Т. Zavgorodnya

- PhD, Associate Professor, Precarpathian national university named after Vasil Stefanik (Ivano-Frankivsk)

THE PROBLEM OF QUALITY PSYCHOLOGO - PEDAGOGICAL TRAINING OF THE TEACHERS OF HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT (HEE)

In the article, on the basis of necessity of reformation the training of specialists of the different industries, selection of the basic requirements to the teacher of modern HEE some ways of upgrading open up them psychologo-pedagogical preparation.

Key words: teacher, psychologo-pedagogical preparation, higher educational establishment.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Одним з індикаторів високої якості життя, інструментом соціальної та культурної злагоди, економічного зростання є якісна освіта, яка деклару-

ється як на міжнародному так і вітчизняному рівнях. Саме вона стала основною реформування національних освітніх систем, яке розпочалось наприкінці ХХ ст. і відбувається сьогодні у багатьох країнах світу, саме вона є основою європейських домовленостей у рамках Болонського процесу, до якого приєдналася Україна. Сьогодні якісні показники розвитку освіти визначають ефективність громадського просування держави в умовах глобалізації світу й підвищення їх конкурентної боротьби за якість життя своїх громадян. Тому освіта починає займати провідне місце в стратегії державної політики громадського розвитку багатьох країн світу й України в тому числі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Проблемам забезпечення якості освіти присвятили свої праці В. П. Андрущенко, В. Г. Вікторов, Г. А. Дмитренко, В. С. Лазарева, М. М. Поташкін, Н. І. Решетнікова, О. Я. Савченко, П. І. Третьякова та ін. Питання управління якістю освіти на основі нових інформаційних технологій та освітнього моніторингу досліджують Г. Єльнікова, В. Кальней, О. Касьянова, Д. Ш. Матрос, Н. М. Мельникова, Е. Скобушевська, С. Шишов та ін.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Забезпечення високоякісної освіти на всіх етапах та рівнях – від підготовки учня дошкільного навчального закладу до викладача ВНЗ – має не тільки педагогічний чи науковий контекст, а й соціальний, політичний, управлінський. Але, щоб забезпечити якість освіти, такий рівень життєвої та професійної компетентності людини, який відповідав би розвитку високотехнологічного інформаційного суспільства, системи інновацій, задовольняв її прагнення до самовдосконалення і саморозвитку, потрібні освічені та висококультурні спеціалісти. Тому проблема оптимізації професійної підготовки фахівців є на сьогодні однією з найактуальніших. Це пов'язане з необхідністю зміцнення авторитету і конкурентоспроможності України на міжнародній арені, про що йдеться у законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті.

Виконуючи будь-які професійні функції, людина завжди реалізує себе як особистість, цілісно реагуючи на певні ситуації, вступаючи у взаємодію з іншими учасниками професійної діяльності, водночас формуючи систему індивідуальних цінностей. Саме відсутність готовності до виконання професійних обов'язків не дозволяє значній частині випускників ВНЗ повністю реалізувати свій творчий потенціал, ускладнює процеси соціальної та професійної адаптації, перешкоджає оволодінню високими рівнями професійної майстерності. Людина, не освічена в галузі педагогіки і психології, частіше підпадає під вплив негативних факторів, переживає особистісні деформації, завдає психічних травм людям, з якими спілкується на міжособистісному чи професійному рівнях.

Важливими шляхами розв'язання цієї проблеми, поряд з іншими, як стверджує В. Андрущенко, є «забезпечення педагогічної підготовки для всіх» [1, с. 42]. Ця галузь знань у будь-яких умовах, життєвих обставинах, на кожному етапі індивідуального життя, професійної діяльності стосується будь-якої людини. Оскільки метою педагогіки як науки і навчальної дисципліни є виховання, то тільки сформована особистість може повніше розуміти себе й інших людей, гнучкіше вирішувати проблеми в особистій сфері й професійній діяльності, ґрунтуючись на надійних психолого-педагогічних знаннях, а не внаслідок власної імпульсивності. Тому пріоритетна увага в реформуванні вищої освіти в Україні надається підготовці нової генерації науково-педагогічних кадрів – національної еліти, здатної трансформувати в собі нову освітньо-світоглядну парадигму національно-державного творення, гуманістичного вознесення самоцінності особистості вихованця. Модель викладача ВНЗ, яка постійно змінюється, має враховувати як національно-культурні традиції функціонування освітньо-виховного простору, так і сучасні прогресивні світові тенденції педагогічного поступу.

Сьогодні до викладача вищої школи висуваються такі вимоги: майстерне володіння методикою викладання; управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів; педагогічна вираженість (установка на педагогічну діяльність і психологічна готовність до неї); творчий підхід до справи; сформованість професійно-специфічних здібностей (організаторсько-педагогічних, дидактичних, перцептивних, комунікативних, ґносеологічно-дослідницьких, науково-пізнавальних); побудова професійної діяльності на результатах дослідження навчально-виховного процесу; високі моральні якості; уміння володіти власною емоційно-вольовою сферою; цілеспрямованість, ініціативність, дисциплінованість, вимогливість до себе та інших; витримка, здатність до гальмування у поєднанні зі швидкою реакцією і винахідливістю, емоційною рівновагою, умінням володіти своїми почуттями; педагогічна спостережливість і уважність; педагогічний такт.

Творчий викладач виступає і як дослідник, який, спираючись на основні положення теорії навчання і виховання, досліджує навчально-виховний процес, робить висновки, експериментує. Здійснення педагогічної діяльності на дослідницькому рівні, творчий підхід до неї вимагає від викладача постійної роботи над собою.

Відповідно до нової філософії освіти, яка ґрунтується на синкретичній (діалогічній) культурі, викладач вищої школи в сучасних соціокультурних умовах повинен бути не просто транслятором науково-культурного і професійного досвіду (з цим успішніше можуть справлятися новітні інформаційні технології), тим більше носієм незаперечної істини, яка має бути засвоєна студентом, а повинен

бути індивідуальністю, яка визнає права на власну думку і позицію іншого, незалежно від соціально-рольової позиції, яку він обіймає.

Гуманістично-орієнтована суб'єкт-суб'єктна модель навчального процесу у ВНЗ передбачає концентрування навчального процесу не на навчальній дисципліні, а на особистості студента, його професійному становленні і особистісному зростанні.

Проблема підготовки спеціалістів наразі стоїть ще й перед необхідністю нерозривного зв'язку оволодіння Знаннями й Вихованням. Викладачі вищої школи (ВШ) все частіше стоять на позиції, що їхній випускник «спеціалістом може не стати, але Людиною – повинен». Зрозуміло, що друга складова набагато складніша першої. Тому сьогодні зростають вимоги до якості психолого-педагогічної підготовки спеціалістів різних галузей. Реалізація цього завдання на практиці вимагає вдосконалення підготовки, підбору і розстановки кадрів. Саме викладач, його професіоналізм, особистісні якості є визначальними у формуванні в студентів позитивного ставлення до педагогічних проблем, їхньої професійної спрямованості. А це, в свою чергу, вимагає посилення уваги до відбору викладачів з високою психолого-педагогічною культурою, яка є одним із найважливіших факторів, що визначають його діяльність, створення умов для їх професійного зростання. Задля цього у самого викладача повинен бути високий рівень самоактуалізованості, особистої і громадянської зрілості.

Тому пріоритетним у ієрархії цінностей у процесі професійної підготовки студента стає перш за все розвиток особистості, а лише потім можна вимагати професіоналізації та спеціалізації, які, у свою чергу, зможуть підвищити ефективність навчання. Основною тут слід уважати психолого-педагогічну підготовку (ППП), якість якої є багатовимірною категорією і охоплює всі характеристики освітньої діяльності. Система управління якістю ППП включає три складові, а саме: діагностика, визначення стратегічних цілей управління і діяльності з реалізації поставлених цілей. А це означає, що тільки викладач з високим рівнем ППП ці проблеми може ефективно розв'язати.

Остання повинна визначатися як педагогічними і психологічними дисциплінами, так і методикою викладання дисциплін за фахом викладача (розробка навчально-методичних комплексів нормативних дисциплін і за вибором студентів, забезпечення їх постійного вдосконалення, створення і запровадження електронних підручників тощо). Проте, незважаючи на реформу вищої школи, що триває, ППП як студентів, так і викладачів займає більш ніж скромне місце серед нормативних загальноосвітніх дисциплін. І, як результат, виникають суттєві прогалини у психолого-педагогічних знаннях як складової гностичного компоненту педагогічної діяльності викладача ВНЗ.

Не секрет, що в середовищі викладачів (особливо технічних, а також і класичних університетів) вже давно сформувалось досить

скептичне ставлення до педагогічної літератури та до самої педагогіки. Навіть термін «педагог» вживають здебільшого в педагогічних ВНЗ. У чому ж причина? Широко розповсюджена думка про зайве вивчення педагогіки (мовляв, студенти – дорослі люди, самі розберуться що до чого) і навіть знаходять їй теоретичне підґрунтя: «У вищій школі методами навчання є методи науки, яку вивчають».

За нашим переконанням, методи науки не можуть задовольнити вимоги управління такою складною діяльністю, як пізнавальна. Адже викладацький склад непедагогічних вищих навчальних закладів поповнюється за рахунок спеціалістів з вищою технічною освітою, яка не пов'язана з педагогічною діяльністю. Такі спеціалісти вважають провідними наукові та прагматичні проблеми спеціальності, а не проблеми підготовки спеціалістів. Тому викладацька діяльність нерідко відбувається з інтуїтивно-емпіричних міркувань або ґрунтується на використанні досвіду більш досвідчених колег. Таким чином, поступово, методом спроб і помилок, набувається певний методичний досвід. Але від цього підготовка спеціалістів тільки страждає.

Більшість викладачів ВНЗ непедагогічного профілю не володіє психолого-педагогічними знаннями достатньою мірою, щоб оптимізувати свою професійну діяльність, вибудувати відносини з іншими суб'єктами на надійній психологічній основі. Не створюються умови для цього і під час навчання у ВНЗ. Так, наприклад, у медичних ВНЗ з першого курсу студенти вивчають малі обсяги курсів педагогіки і психології упродовж лише одного (першого) семестру. При підготовці інженерів майбутні спеціалісти вивчають тільки курс «Основи педагогіки і психології» обсягом 18 аудиторних годин. Утім, у деяких профільних університетах і цього не робиться. Відчуваючи нестачу ППП у деяких ВНЗ медичного спрямування (наприклад, Медичного інституту УАНМ) у комплекс психолого-педагогічної підготовки були включені факультативні курси занять «Культура розумової праці», «Культура спілкування», «Етичні проблеми в медицині». У 1998 році був навіть створений Центр з формування особистості, який вивчав питання про те, як навчання впливає на студента, на формування його особистості [4, с. 6-7]. Але це скоріше виняток, а не правило.

Науково-педагогічна діяльність викладача вищої школи, який навіть закінчив педагогічний ВНЗ, – це не просто поєднання педагогічної діяльності, до якої його готували у навчальному закладі і яку він має реалізовувати у школі, і наукової діяльності, досвід якої був здобутий у процесі роботи над дисертаційним дослідженням. Науково-педагогічна діяльність викладача – це принципово відмінна філософія професійної життєдіяльності. «Вища наукова школа, чи університет, є ... неподільна єдність викладання і дослідження. Це є викладання через дослідження, яке здійснюється на очах тих, хто навчається» [2, с.310].

Крім того, кожний викладач повинен організовувати на практиці наступні напрями, які входять до структури навчальної і виховної роботи, кожного ВНЗ: виявлення готовності студентів молодших курсів до нових форм навчальної діяльності, нової організаційної системи, нової соціальної ситуації і соціокультурного оточення; виявлення індивідуальних особливостей студентів, тенденцій особистісного розвитку в процесі навчання у вузі, розкриття специфіки роботи зі студентськими групами різних типів і різних років навчання; попередження дисгармоній психічного розвитку студентів, надмірних фізичних і психічних навантажень, виокремлення факторів, що негативно впливають на особистісний розвиток студентів; виявлення й використання механізмів колективної діяльності, аналіз тенденцій розвитку первинних студентських колективів і їхній вплив на особистісне та професійне становлення майбутніх фахівців. А це в практичній діяльності неможливо без високого рівня ППП.

Отже, сучасний викладач ВНЗ повинен бути обізнаним з основними проблемами педагогіки вищої школи, володіти педагогічним понятійним апаратом, орієнтуватися в сучасних педагогічних технологіях, володіти педагогічно-дослідницькими вміннями. Без опанування цього педагогічного мінімуму не може бути результативної педагогічної діяльності викладача певного (педагогічного, непедагогічного) ВНЗ.

А чи готові викладачі, особливо непедагогічних ВНЗ, до такої діяльності? Відповідь однозначна – ні. Ми поділяємо стурбованість професора, заслуженого працівника освіти України В. Давідсона, що пропрацював у Дніпропетровському національному університеті практично 60 років, який пише про відсутність реалізації у так званих класичних університетах однієї з головних їх цілей – підготовки викладачів вищої школи [3, с.3]. На нашу думку, останнє завдання не зовсім ефективно розв'язується і в спеціалізованих педагогічних університетах (інститутах). Як стверджує професор, у вищій школі України зустрічаються випадкові люди зі слабкими професійними якостями, які в хвилину відвертості говорять «Я не люблю викладати». Як відомо, щось знати самому і навчати цьому інших – різні речі. На думку В. Давідсона, необхідно змінити парадигму підготовки викладача ВШ, відмовившись від тези: «якщо здібний до наукової роботи, то придатний до викладацької». Тому що, продовжує науковець, «...Наука і викладання – дві пов'язані, але самостійні ділянки діяльності. Можна бути ученим і мучити слухачів нікчемним викладанням науки. Разом із тим, можна не бути видатним ученим (що, зрозуміло, частіше зустрічається) і бути класним учителем (можна, правда, бути не тим і не іншим)» [3, с. 3-4].

Підготовка та атестація науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації здійснюється в Україні насамперед через аспірантуру і докто-

рантуру і є, безсумнівно, значущою для піднесення науково творчого потенціалу країни. Водночас повністю забезпечити систему вищої освіти (особливо для вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації) висококваліфікованими фахівцями, які б відповідали сучасній професіограмі викладача вищої школи, вони не можуть. Думка про те, що вчорашній випускник педагогічного навчального закладу за умови отримання ґрунтовної науково-теоретичної і методично-практичної підготовки може успішно справитися і з новими функціями викладача вищої школи видається непереконливою. Причина цього не лише у дії відомого принципу Л. Дж. Пітера: «В ієрархії кожен індивідуум має тенденцію підніматися до свого рівня некомпетентності» [5, с. 49]. Маючи і навіть вищу педагогічну освіту (яка зорієнтована переважно на підготовку шкільного педагога), ефективний (чи потенційно такий) вчитель, закінчивши аспірантуру і захистивши дисертацію, зустрічається з принципово іншою педагогічною системою. Сам по собі попередній його педагогічний досвід у школі не сприяє успішній його адаптації до умов вузівського викладання, а в силу консерватизму і недостатньої мобільності педагогічного мислення нерідко може бути і гальмом цього. Ситуація ускладнюється ще й тим, що частина викладачів вишу (особливо I-II рівня акредитації) не має навіть базової педагогічної освіти, що суттєво позначається на результатах педагогічної діяльності попри їх значний практичний виробничий чи науково-дослідницький досвід.

А починається все з того, що відбір і підготовка майбутніх викладачів ВНЗ базується на інституті аспірантури. Для вступу в аспірантуру необхідний відповідний рівень знань у певній галузі знань. Як правило, підставою для рекомендації в аспірантуру є добра успішність, участь у науковому гуртку, наукова доповідь на семінарі, публікація, якісна магістерська робота, тема якої в поодиноких випадках пов'язана з методичною розробкою. При цьому нікого не цікавить здатність претендента до викладацької діяльності, сформованість інтересу до спілкування з людьми, наявність бажання стати педагогом. Отже, ні вступні іспити в аспірантуру, ні дисертація безпосереднього відношення до викладацької діяльності не мають. Виходить, що тільки практика під час навчання в магістратурі та аспірантурі повинна підготувати майбутнього викладача ВНЗ. Але, за нашим переконанням, цього недостатньо.

Для розв'язання даної проблеми доцільно було б готувати в аспірантурі за напрямами, аналогічно до підготовки магістрів: академічним і викладацьким, що обумовило би необхідність перегляду вступних іспитів, обов'язковість здійснення методичних розробок з конкретної теми, оновлення змісту ППП аспірантів за іншим напрямом, збільшивши об'єм психолого-педагогічних дисциплін, введення спецкурсів з методики викладання або гуртків з педагогіки тощо.

Розв'язанню проблеми підготовки сучасного викладача ВНЗ сприяє введення у навчально-виховний процес підготовки магістрів і аспірантів усіх спеціальностей, наприклад, у Національному педагогічному університеті імені М. Драгоманова, таких курсів, як «Психологія вищої школи», «Педагогіка вищої школи», «Основи педагогічної майстерності викладача», «Методологія і методика науково-педагогічних досліджень» загальним обсягом більше 400 аудиторних годин. А у Національному університеті «Львівська політехніка», де здійснюється підготовка магістрів за спеціальністю «Управління навчальним закладом», особлива увага приділяється психолого-педагогічному блоку дисциплін, засвоєння котрих дозволяє вирішувати численні задачі з психології управління персоналом, мінімізувати конфліктні ситуації, прискорено і досить надійно діагностувати характеристики людини. У навчальному плані серед 16 дисциплін блок психолого-педагогічний налічує 10. Серед них: методологія наукових досліджень проблем освіти, інноваційні педагогічні технології, конфліктологія, управління народною освітою, соціальна психологія, психологія управління, соціально-педагогічна служба в навчальних закладах, державна освітня політика, гігієна розумової праці, порівняльна педагогіка, діагностика характеристик людини. Але це стосується тільки окремо взятих ВНЗ.

Важливим кроком підвищення якості психолого-педагогічної підготовки є організація у ВНЗ перепідготовки викладачів-науковців, які не мають педагогічної освіти. Це, на наш погляд, має призвести до підвищення ефективності вищої освіти, покращання якості підготовки спеціалістів вищої кваліфікації. Так, в Національному університеті «Львівська політехніка» психолого-педагогічна підготовка викладачів здійснюється через семінар педагогічних знань, програма якого складається з основ психології та педагогіки ВШ, педагогічної майстерності. Курс семінару розрахований як на теоретичне, так і на практичне вивчення психолого-педагогічних дисциплін, тобто містить лекційні, семінарські, практичні заняття. Курси оснащені такими темами (наприклад, «Психологія особистості»), які розраховані й на зовсім непідготовленого слухача.

Висновки і перспективи подальших розвідок. У цілому, потрібно значно підвищити якість педагогічних досліджень; упорядити тематику дисертаційних робіт, привести її у відповідність до потреб практики, розширити діапазон і узгодженість наукових досліджень з проблем ППП спеціалістів певних профілів. Доцільно, як зауважує Микола Сметанський, щоб науково-дослідні інститути, НАПН пропонували найактуальніші теми для дисертаційних досліджень, а здобувачі обирали їх відповідно до своїх уподобань і можливостей [6].

Як бачимо, проблема ППП викладачів вищих навчальних закладів існує і вимагає ґрунтовного дослідження, пошуку шляхів її

оптимального розв'язання на основі проведенням цілісних наукових досліджень.

Література

1. Андрущенко В. Педагогіка для всіх: засіб державотворення і виховання особистості / В.Андрущенко // Вища освіта України. – 2004. – № 4. – С. 41-45.
2. Гессен С.И. Основы педагогики. Введение в прикладную философию / С.И. Гессен. - М.: Школа-Прессе, 1995. – 448с.
3. Давидсон В. Наука перестанет быть наукой, если не будет бороться с мракобесием и предрассудками / Давидсон В. // www/2000/NA/pa/is/999/512-f2.pdf. – 8 р.
4. Первак П.І. Досвід Медичного інституту в формуванні особистості студента – майбутнього лікаря ХХІ століття / П.І. Первак. – К., 2000.
5. Питер Л. Дж. Принцип Питера, или Почему дела идут вкривь и вкось: Пер. с англ. / Л. Дж. Питер. - М.: Прогресс, 1990. – 320 с.
6. Сметанський М. Деякі аспекти поліпшення якості педагогічної освіти майбутніх учителів / Сметанський Микола // Вища освіта України. - 2008. – № 1. – С. 103-109.

В. Замороцька

- Слов'янський державний педагогічний університет
(м. Слов'янськ)

УДК 371. 13: 378

ТЗН ТА НАОЧНІ ПОСІБНИКИ В СИСТЕМІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ У ВНЗ УКРАЇНИ

У статті розглянуто питання широкого застосування ТЗН та наочних посібників для забезпечення студентів глибокими знаннями. Проаналізований матеріал вказує на необхідність використання підкреслених засобів навчання для підвищення рівня оволодіння професією. Розглянуто види, складові елементи ТЗН та надано їх коротку характеристику.

Ключові слова: технічні засоби навчання, наочність, майбутній вихователь.

В. Замороцкая

Славянский государственный педагогический университет
(г. Славянск)

ТСО И НАГЛЯДНЫЕ ПОСОБИЯ В СИСТЕМЕ УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО ВОСПИТАТЕЛЯ В ВУЗАХ УКРАИНЫ

В статье рассматриваются вопросы широкого использования ТСО и наглядных пособий для обеспечения студентов глубокими зна-

Гуманізація навчально-виховного процесу

Спецвипуск 5
Слов'янськ – 2010